

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

III. Βαλκανικοί Πόλεμοι και Μικρασιατική Καταστροφή

Από τον εθνικό θρίαμβο στην εθνική τραγωδία (1912–1922)

Εισαγωγή

Η δεκαετία 1912–1922 υπήρξε μία από τις πιο δραματικές και καθοριστικές στην ιστορία της σύγχρονης Ελλάδας. Μέσα σε δέκα μόλις χρόνια, η Ελλάδα γνώρισε:

- Εδαφική επέκταση χωρίς προηγούμενο,
- Πολιτική πόλωση και διχασμό,
- Συμμετοχή σε μεγάλες πολεμικές επιχειρήσεις,
- Και τέλος, μια εθνική τραγωδία με ανυπολόγιστες συνέπειες: τη **Μικρασιατική Καταστροφή**.

Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912–1913)

Ιστορικό Πλαίσιο

Οι Οθωμανοί κατείχαν ακόμη εδάφη στα Βαλκάνια, τα οποία θεωρούνταν ελληνικά, σερβικά, βουλγαρικά ή αλβανικά. Τα χριστιανικά κράτη επιδίωκαν να απελευθερώσουν τους πληθυσμούς αυτούς.

Πρώτος Βαλκανικός Πόλεμος (1912–1913)

- Συμμαχία Ελλάδας, Σερβίας, Βουλγαρίας και Μαυροβουνίου κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- Η Ελλάδα απελευθέρωσε τη **Θεσσαλονίκη**, τα **Ιωάννινα**, την **Μακεδονία** και μεγάλα τμήματα της **Ηπείρου** και της **Θράκης**.
- Μεγάλος στρατιωτικός θρίαμβος με σημαντικά εδαφικά οφέλη.

Δεύτερος Βαλκανικός Πόλεμος (1913)

- Ξέσπασε ανάμεσα στην Ελλάδα, τη Σερβία και τη Ρουμανία από τη μια, και τη Βουλγαρία από την άλλη, λόγω διαφωνιών για τη διανομή των εδαφών.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Η Ελλάδα κερδίζει ξανά, κατοχυρώνει τη **Δυτική Μακεδονία** και μέρος της **Θράκης**.

Συνθήκες

- **Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913)**: Η Ελλάδα διπλασιάζει την έκτασή της και τον πληθυσμό της.

Ενδιάμεση Περίοδος και Εθνικός Διχασμός (1915–1920)

Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος

- Η Ελλάδα διχάστηκε: ο **Βενιζέλος** ήθελε να μπει στον πόλεμο υπέρ της Αντάντ, ενώ ο **Βασιλιάς Κωνσταντίνος** προτιμούσε ουδετερότητα ή φιλογερμανική στάση.
- Προκλήθηκε ο **Εθνικός Διχασμός**, με διπλές κυβερνήσεις και συγκρούσεις.

Συνθήκη των Σεβρών (1920)

- Η Ελλάδα, με την υπογραφή της συνθήκης, αποκτά τον έλεγχο της **Σμύρνης**, της **Ανατολικής Θράκης**, και ενισχύει τη θέση της στη **Μικρά Ασία**.
- Το όραμα της **Μεγάλης Ιδέας** φάνηκε ότι πλησιάζει στην ολοκλήρωσή του.

Η Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή (1919–1922)

Η Αρχή της Εκστρατείας

- Η Ελλάδα στέλνει στρατεύματα στη Σμύρνη το 1919, με έγκριση της Αντάντ, για να «προστατεύσει» τον ελληνικό πληθυσμό.
- Η αρχική προέλαση ήταν επιτυχημένη: ο ελληνικός στρατός έφτασε έως το **Σαγγάριο Ποταμό**, πολύ κοντά στην Άγκυρα.

Οι Ανατροπές

- **Πολιτικές αλλαγές** στην Ελλάδα (εκλογική ήττα Βενιζέλου το 1920, επιστροφή Κωνσταντίνου) οδήγησαν σε **διπλωματική απομόνωση**.

Σύγχρονη Ιστορία της Ελλάδος (1875-σήμερα)

- Οι πρώην σύμμαχοι αποστασιοποιήθηκαν ή στράφηκαν υπέρ του **Κεμάλ Ατατούρκ**.
- Ο ελληνικός στρατός απομονώθηκε, χωρίς εφόδια, ενισχύσεις και διεθνή στήριξη.

Η Καταστροφή του 1922

- Τον Αύγουστο του 1922, οι τουρκικές δυνάμεις εξαπέλυσαν γενική αντεπίθεση.
- Ο ελληνικός στρατός υποχώρησε άτακτα.
- Στις **27 Αυγούστου 1922 (9 Σεπτεμβρίου με νέο ημερολόγιο)**, η **Σμύρνη** καίγεται. Χιλιάδες Έλληνες και Αρμένιοι σφαγιάζονται ή χάνουν τη ζωή τους στην προσφυγιά.
- Περίπου **1.200.000 πρόσφυγες** καταφεύγουν στην Ελλάδα.

Συνθήκη της Λωζάνης (1923)

- Τερματίζει τον ελληνοτουρκικό πόλεμο.
- Καταργεί τη Συνθήκη των Σεβρών.
- Επιβάλλει **υποχρεωτική ανταλλαγή πληθυσμών**: οι μουσουλμάνοι της Ελλάδας μετακινούνται στην Τουρκία και οι χριστιανοί της Τουρκίας στην Ελλάδα.
- Η Ελλάδα εγκαταλείπει οριστικά κάθε εδαφική διεκδίκηση στη Μικρά Ασία.

Συμπεράσματα

- Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι έφεραν **εθνική υπερηφάνεια** και **γεωγραφική επέκταση**.
- Η Μικρασιατική Εκστρατεία ξεκίνησε με μεγάλες ελπίδες, αλλά κατέληξε σε **τραγωδία**.
- Η **Μικρασιατική Καταστροφή** σηματοδότησε το τέλος της **Μεγάλης Ιδέας** και την αρχή μιας νέας πραγματικότητας για την Ελλάδα: πολιτικά ασταθής, γεμάτη πρόσφυγες, αλλά και αναγκασμένη να επανεφεύρει τον εαυτό της.